

МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМНИН ИДЕЯЛАРЫНГА ШЫНЧЫ

Коммунисттик партиянын суралгы амылданчысы, В. И. Лениннин думдасы, энүү болгаш дуалакчысы Мария Ильинична Ульянова Россияга революстуг шим-чашкынниң идеялиги киржикчи чораз.

1917 чылдың эрттан 1929 чылдың чазынынга чедир М. И. Ульянова «Праваданың» редакцияга кижигүү болгаш ооң харысалгалыг секретары бооп чораз. Солунга баштайгы чылдарда ол Владимир Ильичиниң доктур туулгазы-биле амылдан чораз.

1929 чылдың чазынында бээр В. И. Ленинниң институтунга амылдан тура Мария Ильинична Владимир Ильичиниң төрелдеринге чагааларын чыгыш, оларга кирилдени бижиз болгаш оларны парлаалга белегиз.

СЭКП ТН-ның чанында марксизм-ленинизм институтунун партияның Төл архивинде В. И. Ленинниң фотодокументлеринин хөвөр фондуз бар. 1922 чылга хамдарышкан В. И. Ленинниң 49 фотодокументтери билдинер. Оларның ээриби хирезин Мария Ильинична Горкиге тырттырган.

194 чылда немес-фашист элекциялек Михаилоское суурда калачарлар турарда, ол хадда фототуң мурунку туугуна турган. Дайышын ама чедирген «аытлары» ама илдег-ла кончуг көскү болза, олар кончуг илдег. Кижилер оларны чок кылыртып калган-да күзөөс.

Тыва АССР-иниң Дээди Советиниң Президиуму Барыш-Хемчик районун улус депутаттар Советтериниң күөскөөр-ларының эш хуу судтарында амылдан уадртын турарында дугайында айтырыгы боудуна хурамында дыллан.

Тыва АССР-иниң Дээди Советиниң Президиумунун 1977 чылдың апрель айның 28-те хулаас алганы «Эш хуу судтарының болгаш намы четпознер комиссиязының амылдан ажыкылар дугайында» доктаалы күөскөдери-биле районунда улус депутаттар Советтериниң күөскөөр-лары чамдык амылдан илдеп алыртып чоруткан.

1977 чылдың июль айның эгезинде район Советиниң күөскөк комиссийаның чанында эш хуу судтарының амылдан башкалар тускай чорутулга тургускан. Эш хуу судтарының амылдан дугайында айтырыгыларын Эри-Бардык, Шейлээр хөдөө Советтериниң болгаш Кызыл-Маккадык суур Советиниң күөскөк комиссийалары хураалдарына сайтырып чоруткан.

1977 чылдың июль айның эгезинде район Советиниң күөскөк комиссийаның чанында эш хуу судтарының амылдан дугайында айтырыгыларын Эри-Бардык, Шейлээр хөдөө Советтериниң болгаш Кызыл-Маккадык суур Советиниң күөскөк комиссийалары хураалдарына сайтырып чоруткан.

1977 чылдың июль айның эгезинде район Советиниң күөскөк комиссийаның чанында эш хуу судтарының амылдан дугайында айтырыгыларын Эри-Бардык, Шейлээр хөдөө Советтериниң болгаш Кызыл-Маккадык суур Советиниң күөскөк комиссийалары хураалдарына сайтырып чоруткан.

БОТТУГ УДУРТУР

Иш хуу судтарында үлгө, кирген материалдарны бүртүкчө чок, ооң түнелинде чеже материал, кайы уде картенал, ооң түнели чүл дээрин толарадыры берге.

Чамдык албай организация чөрлеринде эш хуу судтары тургустуу маан болгаш кончуг багай ажыкылар турар. Чыжа, «Тыва суг-тудуг» трестин Кызыл-Маккадык суурда № 1 КМК-ында эш хуу суду тургустуу маан. Ол организацияда ниятында-биле 100 амылдан болгаш инженер-техникти ажыкыкчылар бар.

Чамдык эш хуу судтары дүрүмө көрдүгөндө амылдан турар техникти шиттирлерин хулаас ал база өскө-да вар хөмчөгелерин буруттулгага олап турар таварыгалар бар. Ол дөргө эш хуу судтарының иш хуу судтарында үлгө, кирген материалдарны бүртүкчө чок, ооң түнелинде чеже материал, кайы уде картенал, ооң түнели чүл дээрин толарадыры берге.

Чамдык эш хуу судтары дүрүмө көрдүгөндө амылдан турар техникти шиттирлерин хулаас ал база өскө-да вар хөмчөгелерин буруттулгага олап турар таварыгалар бар. Ол дөргө эш хуу судтарының иш хуу судтарында үлгө, кирген материалдарны бүртүкчө чок, ооң түнелинде чеже материал, кайы уде картенал, ооң түнели чүл дээрин толарадыры берге.

Эш хуу судтарының чыл бурду чоруду турар отчеттары кошкап организациястаттыган. 1977 чылда районда 35 эш хуу судтарында түгө 12 судтар чон мурунга отчөдүн берген. Бо айтырыгы чөр-чөр Советтериниң күөскөөр-лары кошкап уадртын турар.

Устунде айтылган четпестерни тайладыры-биле боттут хөмчөгелерин аи тургаш, эш хуу судтарының ролюн белгилер район Советиниң күөскөөр-лары Президиум дааскал. Эш хуу судтарының амылдан дугайында айтырыгыларын көдө, суур, хоорай Советтериниң күөскөөр-ларына, сессияларга өй-өйдө чугаалажырып, эш хуу судтарының кижигүүчүлүгү-биле семинарларын дарый эртерип, эш хуу судтарының чамдык комиссийалар, улусу дружиналар-биле, улусу контроль бөлүктөрү-биле харылаамак быжыгаларын райкомга дааскал. Тыва АССР-иниң Дээди Советиниң Президиумунун доктаалыгы үндөшлөш, өскө-да районнарның улус депутаттар Советтериниң күөскөөр-лары эш хуу судтарының амылдан анализден берге, оларның амылдан ажыкылары-биле чогутур хөмчөгелерин азыр уадрт.

А. ООРЖАК, Тыва АССР-иниң Дээди Советиниң Президиумунун юрист-консультанты.

А. ООРЖАК, Тыва АССР-иниң Дээди Советиниң Президиумунун юрист-консультанты.

Сарыг-Септиң харылаа белдириниң телефониң Галина Спирина онгу беш чылдың ушуну чынык күш-ажыкчы чеднишкиннерин уткан. Г. Спирина — коммунисттик күш-ажыкчы шалыпчысы. Хоочун телефонисти чонга элден эвилең хамдарыгалы болгаш аңгемилдик амыл-ини дээш коллективте эш-өөрү хүндүлээр. ЧУРУКТА: Г. Спирина. В. АМЫРНЫҢ ФОТОЗУ.

Тываның Күрүнениң ыры болгаш танчының «Саян» ансамбли Сибирь хоорайларында болгаш найсылал Москвага чаа программазы-биле аалап чораш келген. Чоокта чаа хөгжүм-шин театр болгаш телевидение чаа программазын ол бараалдагган.

ЧУРУКТА: «Элдек шыгырааштын» оолдар, уругларын ыры ансамблин чыгууседзи. А. ЗАЙЦЕВИН ФОТОЛАРЫ.

„МОСКВА, УРУГЛАР НОМУНУН БАЖЫНЧЫНГА“

Горький кудумчузда бо бакчынын адресинде чылдын-на 40 муң чагаалар чуртун хөй-хөй хоорайларында болгаш суурларында кэп турар. Оларның хөй кезинин авторлары — уруглар.

Уруглар бижиттинген совет литературанын дугайы кыскамы-биле таптыгыларда, дараазында сапанын алашын — дээш, Зоя Кароза уламчыламы. — Уругларга делегейде ном үндүрер өнүгү чөр — «Уруглар литературазы» чылдын-на 650 атыг 200 миллион экземпляр номнары парлап үндүрүр турар.

Уруглар бижиттинген совет литературанын дугайы кыскамы-биле таптыгыларда, дараазында сапанын алашын — дээш, Зоя Кароза уламчыламы. — Уругларга делегейде ном үндүрер өнүгү чөр — «Уруглар литературазы» чылдын-на 650 атыг 200 миллион экземпляр номнары парлап үндүрүр турар.

Уруглар бижиттинген совет литературанын дугайы кыскамы-биле таптыгыларда, дараазында сапанын алашын — дээш, Зоя Кароза уламчыламы. — Уругларга делегейде ном үндүрер өнүгү чөр — «Уруглар литературазы» чылдын-на 650 атыг 200 миллион экземпляр номнары парлап үндүрүр турар.

Уруглар бижиттинген совет литературанын дугайы кыскамы-биле таптыгыларда, дараазында сапанын алашын — дээш, Зоя Кароза уламчыламы. — Уругларга делегейде ном үндүрер өнүгү чөр — «Уруглар литературазы» чылдын-на 650 атыг 200 миллион экземпляр номнары парлап үндүрүр турар.

Уруглар бижиттинген совет литературанын дугайы кыскамы-биле таптыгыларда, дараазында сапанын алашын — дээш, Зоя Кароза уламчыламы. — Уругларга делегейде ном үндүрер өнүгү чөр — «Уруглар литературазы» чылдын-на 650 атыг 200 миллион экземпляр номнары парлап үндүрүр турар.

Уруглар бижиттинген совет литературанын дугайы кыскамы-биле таптыгыларда, дараазында сапанын алашын — дээш, Зоя Кароза уламчыламы. — Уругларга делегейде ном үндүрер өнүгү чөр — «Уруглар литературазы» чылдын-на 650 атыг 200 миллион экземпляр номнары парлап үндүрүр турар.

СОНУРГАКТАРГА КЫРГАН ХАДЫ

Михайловское суурда, А. С. Пушкинниң чурттан турган бакчынын кижилер олурап сайдыларының чанында, кырган хады бар. Оң хары, кызы бодалар, 300 чыл ажыш турар.

Бакчыга келгенер чүндө да мурунда оң чанынга доктаар, а ол хады «чандык болган шимчөөн-биле» оларга байыр чедирин турар. Ук хады анык-ла хады бээр эвес. Ол болза — Ада-чурттуң Улуг дайышын динг херезин «айгыгыч» турсакса.

«ШЫНГА» ЧАГААЛАР

Оон бээр барык ады чыл чедип тур боор. «Кызыггар» совхозтун төвүнге газ плиталары аң баштай көстүп келген. Чурттагы чоңун өөрүшкүзү аажок болган. 50 ажим плиталар (артында-ла ук комформалыг) келген, оңу чон үлгөчү алган.

Чурттагыларның өөрүшкүзү улавай өшкөн. Ак-арыкчилер ак-өк оттуу гарызын-ла көрбөш, чаныкы катап кымыс, ашыч көчүрүл-да шеневезин. Оң ужуру чүдөл дээрге, газты ажыгалар талазы-биле тускай киж-да өрөдөп чорутуулан, оран-бажы-да анылап бербөш. Оң ужуру-биле аныгы чарык плиталары чанында оң-хорум апарган чыккылар.

ХАРААДАНЧЫН

«Саян» совхоз хөй машина-техникалык улуг ажыл-агый-инженер бирөөн дээринге кым-да маргышап. Кыжын-тереп, чайын — шанаан белекте дижри ышкыш, ам совхозта чакса белекел хай-нымшкынын болбайт аан.

Мичалаажок совхозтун Суш салбырында машина-трактор септелген чорудар чөр чедишпей турар, чүге дээрге эрги таржатар дыккан. Көдө ажыл-агый машиналары-да, тракторлары-да септелбеткөөн кижилер таарымчак чок байдалда ажыктып турары көргөш киж кайгар.

РЕДАКЦИЈАНЫҢ АДРЕЗИ: ИНДЕКС 667000

Ч. У. Г. Л. Е. К. У. Ш. - Б. И. Л. Е. Чыжа, Шетинин болгаш Кравченко кудумчузу, бакчы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторуну 2-24-63, редакторуну оралакчыларын 2-35-24, 2-31-75, харысалгалыг секретарынын 2-23-35, секретарынын 2-31-73, пропаганда кыздынын 2-31-74, культура кыздынын 2-23-54, көдө ажыл-агый кыздынын 2-24-47, үлет бүр кыздынын 2-22-64, чага кыздынын 2-41-27, информация база совет тургузук кыздынын 2-20-60, корректорларын 2-27-41, бухгалтерларын 2-12-43, солук келбей барганда 2-32-75 телефонче доктар.

Тираж 17531. Чарык № 74. СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР